

**ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ**

Топали Ю.В., курсант 203 навчального взводу Одеського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Коропатов О.М, професор кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Важливість і масштабність завдань з охорони життя і здоров'я, прав та інтересів громадян, відповідно до ст. 3 Конституції України, реформування адміністративного законодавства, а також поширеність адміністративних проступків, їхня структура, причини й динаміка зумовлюють необхідність предметного дослідження інституту адміністративної відповідальності, зокрема специфіки відповідальності військовослужбовців [1].

Важливої уваги заслуговує статус військовослужбовців як суб'єктів адміністративної відповідальності. На військовослужбовців покладено важливе завдання оборони держави, тому і підвищенні вимоги ставлять до цієї категорії

службовців. Актуальною залишається проблема притягнення військовослужбовців за вчинення адміністративних правопорушень на території проведення Операції об'єднаних сил. Рівень суспільної небезпеки та шкідливих наслідків негативно впливає на стан військової дисципліни, що, своєю чергою, відображається на боєготовності та боєздатності військових підрозділів і частин Збройних Сил України та прирівняних до них військових формувань.

Серед примусових заходів, спрямованих на зміцнення законності і правопорядку у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях законодавством України передбачено адміністративну відповідальність за військові адміністративні правопорушення.

Адміністративна відповідальність військовослужбовців - це форма юридичної відповідальності за правопорушення, яке не пов'язане з виконанням службових обов'язків військовослужбовцями та не є кримінально караним. Вона розповсюджується також на військовозобов'язаних у період проходження ними військових зборів. Адміністративні стягнення накладаються органами Національної поліції України, державними інспекціями, виконавчими комітетами, адміністративними комісіями, судами [2].

У пункті 45 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України вказано: «За вчинення адміністративних правопорушень військовослужбовці несуть дисциплінарну відповідальність за цим Статутом, за винятком випадків, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення». Це не є доречним, оскільки статутом не передбачається перелік адміністративних правопорушень. Пункт 75 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України передбачає, що начальники гарнізонів, старші морські начальники та начальники органів управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України в гарнізонах мають право накладати дисциплінарні стягнення на військовослужбовців у таких випадках [3]:

а) правопорушення пов'язане з порушенням правил гарнізонної або вартової служби;

б) порушення публічного порядку або військової дисципліни вчинене за межами розташування військової частини;

в) правопорушення вчинене під час перебування у відпустці, відрядженні, на лікуванні, на гауптвахті Служби правопорядку.

Отже, єдиною фактичною підставою притягнення військовослужбовців до адміністративної відповідальності є вчинення ними адміністративного проступку.

На сьогодні масовий характер мають випадки грубого порушення військової дисципліни. Зокрема, набуло поширення вживання алкогольних напоїв у місцях розташування бойових підрозділів і районах проведення антитерористичної операції військовослужбовцями Збройних Сил України, які призвані під час часткової мобілізації. Така ситуація негативно впливає на обороноздатність держави й авторитет Збройних Сил України. Тому, з метою посилення відповідальності військовослужбовців за порушення військової дисципліни, для забезпечення правопорядку та військової дисципліни у Збройних Силах України, був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності

військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період» [4].

В 2015 році КУпАП уперше запроваджено адміністративну відповідальність за вчинення військових адміністративних правопорушень. Зокрема, запроваджено відповідальність за відмову від виконання наказу або інших законних вимог командира (начальника), самовільне залишення військової частини або місця служби, необережне знищення або пошкодження військового майна, зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем, перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, недбале ставлення до військової служби, бездіяльність військової влади, порушення правил несення бойового чергування, порушення правил несення прикордонної служби, порушення правил поведінки зі зброєю, а також речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення, розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв військовослужбовцями. Також унесеною зміни щодо процесуального оформлення вчинення військових адміністративних правопорушень: так, командирам (начальникам) військових частин надано право складати адміністративні протоколи. Військовослужбовці за вчинення військових адміністративних правопорушень несуть відповідальність, передбачену главою 13-Б КУпАП, за умови, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність.

Стаття 24 КУпАП установлює систему стягнень за вчинення адміністративних правопорушень [5]. Однак не всі з передбачених цією статтею адміністративних стягнень можуть застосовуватися до військовослужбовців, а саме: громадські роботи, виправні роботи, суспільно-корисні роботи, штрафні бали, адміністративний арешт та видворення за межі України; а до військовослужбовців строкової служби - водіїв транспортних засобів Збройних Сил України або інших утворених відповідно до законів України військових формувань у разі порушення правил дорожнього руху, крім того, - штраф.

Поряд із цим, згідно зі змінами до чинного законодавства, до військовослужбовців за вчинення військових адміністративних правопорушень може бути застосовано такий вид стягнення, як арешт з утриманням на гауптвахті. Відповідно до ст. 32-1 КУпАП, «арешт з утриманням на гауптвахті встановлюється і застосовується лише у виключних випадках за окремі види військових адміністративних правопорушень на строк до десяти діб. Арешт з утриманням на гауптвахті призначається районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею). Арешт з утриманням на гауптвахті не може застосовуватися до військовослужбовців жінок».

Це покарання відбувається на гауптвахтах Служби правопорядку в спеціальних приміщеннях, які обладнано в органах управління Служби правопорядку з метою виконання покарання для військовослужбовців-чоловіків.

З наведеного насамперед вбачається, що адміністративна відповідальність настає за порушення, які не стосуються службової діяльності, а дисциплінарна відповідальність - за порушення, пов'язані з виконанням службових обов'язків.

Вирішення всіх проблем, пов'язаних із застосуванням відповідальності за адміністративне правопорушення, можливе лише у випадку прийняти

нового Кодексу про адміністративні проступки, оскільки внесення змін до чинного Кодексу про адміністративні правопорушення не вважається за доцільне. Новий Кодекс про адміністративні проступки повинен закріпити нові концептуальні положення щодо адміністративної відповідальності.

Література

1. Конституція України . Сайт Верховної Ради України.
Режим доступу: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/0%BA/96>
2. Военный энциклопедический словарь. 2007. - 1024 с.
3. Закон України «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України». [Електронний ресурс] Сайт Верховної Ради України Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14>.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-19>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.